

16. Khaydegger M. Bytie i vremena / M. Khaydegger. – M.: Ad Marginem, 1997. – 452 s.
17. Latour B. The Pasteurization of France / B. Latour. – Cambridge Mass: Harvard University Press, 1993. – 273 p.
18. Latour B. Reassembling the Social: An Introduction to Actor-Network-Theory / B. Latour. – Oxford: Oxford University Press, 2007. – 328 p.
19. Latour B. The Powers of Association / B. Latour // Power, Action and Belief: a New Sociology of Knowledge. – London, 1986. – P. 264–280.
20. Latour B. Pandora's Hope. Essays on the Reality of Science Studies / B. Latour. – Cambridge Mass: Harvard University Press, 1999. – 324 p.
21. Latour B. Science in Action: How to Follow Scientists and Engineers Through Society / B. Latour. – Cambridge Mass: Harvard University Press, 1987. – 274 p.
22. Latour B. An Inquiry Into Modes of Existence / B. Latour. – Cambridge Mass: Harvard University Press, 2013. – 520 p.
23. Latour B. Politics of Nature: How to Bring the Sciences Into Democracy / B. Latour. – Cambridge Mass: Harvard University Press, 2004. – 320 p.
24. Tarde G. Monadologie et sociologie / G. Tarde. – Paris: Les empêcheurs de penser en rond, 1999. – 150 p.
25. Tarde G. La logique sociale / G. Tarde. – Chicago: HardPress Publishing, 2013. – 526 p.
26. Garfinkel H. Ethnomethodology's program: Working out Durkheim's aphorism / H. Garfinkel. – NY.: Rowman & Littlefield Publishers, 2002. – 320 p.
27. Harre R. Material objects in social world / R. Harre // Theory, Culture and Society. – 2002. – V. 19, №5. – P. 11–24.
28. Kopytoff I. The cultural biography of things: commoditization as process / I. Kopytoff // The social life of things. Commodities in cultural perspective. – Cambridge, 1986. – P. 34–45.
29. Fleck L. Genesis and Development of a Scientific Fact / L. Fleck. – Chicago: University of Chicago Press, 1979. – 368 p.
30. Pels D. The status of the object: performances, mediations and techniques / D. Pels, K. Hetherington, F. Vandenberghe // Theory, Culture and Society. – 2002. – V. 19, №5. – P. 11–19.

УДК 26–832(091)14–11

Марковська-Шунькова Зоя Ігорівна
аспірантка кафедри культурології,
Харківська державна академія культури
e-mail: lilitkh@bigmir.net

КУЛЬТУРНО-ІСТОРИЧНІ ВИТОКИ СХІДНОЄВРОПЕЙСЬКОГО ХАСИДИЗМУ

У статті висвітлюється процес формування, становлення та розвитку такого унікального культурного явища в середовищі юдаїзму, як хасидизм, а також простежується трансформація цього поняття крізь час. Висвітлюються основні містичні доктрини юдаїзму, які вплинули на формування хасидизму як однієї з найпоширеніших течій у середовищі юдаїзму. Розкрито основні категорії та поняття, якими оперують хасидські лідери. Виявлені ті доктрини та принципи, які були запозичені хасидами східноєвропейськими у своїх попередників. Зроблено аналіз впливу вчення середньовічного хасидизму на хасидизм нового типу єврейських спільнот Східної Європи.

Ключові слова: містицизм, юдаїзм, Кабала, хасидеї Ашкеназ, Луріанська Кабала, східноєвропейський хасидизм.

Марковская-Шунькова Зоя Игоревна, аспирантка кафедры культурологии, Харьковская государственная академия культуры

Культурно-исторические истоки восточноевропейского хасидизма

В статье освещается процесс формирования, становления и развития такого уникального культурного явления в среде иудаизма, как хасидизм, прослеживается трансформация этого понятия сквозь время. Освещаются основные мистические доктрины иудаизма, которые повлияли на формирование хасидизма как одного из самых распространенных течений в среде иудаизма. Раскрыты основные категории и понятия, которыми оперируют хасидские лидеры. Выявлены те доктрины и принципы, которые были заимствованы хасидами восточноевропейскими у своих предшественников. Сделан анализ влияния учения средневекового хасидизма на хасидизм нового типа еврейских общин Восточной Европы.

Ключевые слова: мистицизм, иудаизм, Кабала, хасидеи Ашкеназ, Луріанская Каббала, восточноевропейский хасидизм.

Markovskaya-Shunkova Zoya, Postgraduate, The cultural studies chair, Kharkov state academy of culture

The cultural historical origins of the Eastern European Hasidism

The impact of Hasidism on the history and culture of the Jewish is great. Since its appearance in the Talmudic times this concept has been transforming, carrying the various semantic connotations. In the Middle ages, the Ashkenazi Jews chose to concentrate on the understanding of the universe, Hasidism and mysticism of this period are the kinds of systems, including theosophy and ethics. Ethical ideal of German Hasidism is connected with intersocial contacts of the Jewish community, with the dominant Christian environment. But the principle of isolation allowed widely to develop already existing religious doctrine, avoiding the creation of something new on the existing basis. Ichuda Hasid developed a system of mystical views containing various aspects of relations with the world and the perception of the

divinity. Hasidic mysticism filled with different topics ranging from theosophy and ending with the concept of irregularities. New interpretations of traditional values at the forefront of a new ideal of the man, who lives according to certain rules – chasidut. Iechuda renounces the old ideal of the learned Rabbi, introducing new priority feelings over the mind. The main features of the Hasid – altruism, asceticism, and detachment from the world, and unselfishness.

Further the teachings of Hasidim are based on traditional law and Kabala, mainly Lurian Kabala, all religious building is saturated with mysticism. Lurian Kabala is inextricably linked with the book of books – the Torah, and that's adherence to its provisions helps to correct imperfect world and to attain eternal bliss and oneness of all creation of the God and the approximation of the Messianic era. Kabbalah evolved over a long period, which indicates its relevance in the Jewish religious-mystical circles.

The Eastern European Hasidism is transforming according to the ideas of the Teachers. It differs from the Middle Ages. The spiritual leader and founder of the Eastern European Hasidism is Besht (Israel Ben Eliezer). He refuses from excessive pettiness in ceremonies because they only harm on the path to God, rejects the system of traditional understanding of the Judaism ideals of the learned Rabbi. So now the teaching serves as a means of cognition of God but not as a way to rise above the other members of the community. Besht develops the principle of piety, you receive an example to follow – tsadik. The tsadik is the man who embodies all the rules and norms characterized the Hasidism, using the technique of introspection and concentration, comes to the possibilities of constant communication with the Creator, through ecstatic prayer and leading a God-pleasing life becomes a carrier and a hero of faith. The another rule for followers of Hasidism was mentioned, it was in solitude and contemplation, but loneliness should be temporary and not to turn into the solitude of the wilderness to be alone and a few people, the main thing is the process of concentration, which can develop the gift of clairvoyance and prophecy, divine revelations.

In the future, one of the trends of Hasidism becomes HABAD. Its founder is Shneur Zalman Ben-Baruch (alter Rebbe). HABAD is the largest trend among the followers of Hasidism. The name of the movement HABAD made up of the initial letters of the three highest of the ten Sefirot, in accordance with the teachings of Kabbalah, are emanations of God. It is Hochma-wisdom, Bina-mind, Daat -knowledge. And if your thoughts and principles of the new Hasidism Besht did not record, for him, the disciples did Shneur Zalman issues in the light of the book "Tania" (Doctrine). "Tania" is the Foundation of HABAD, the very name of the movement (mind-understanding-knowledge) emphasizes the knowledge of God and begins with the awareness of the doctrines of rationalism. But the movement is based not only on the rationalism, the book underlines the limitations of the mind and it is impossible to understand God. A man cannot understand the process of creation of the material world from the spiritual matter. It is also noted that the beginning of the realization of the principle of permanent creation and the principle of unlimited divine Providence are primary and the work of the Creator, which is also a basis of fear and love. Zalman returns Hasidim in the old medieval traditions, the dominance of rational over sensual. In this period there were strict requirements to the society than in Besht times. The idea of mysticism and Lurian Kabala spread rapidly in Jewish communities in various countries, especially their impact in the future on the emergence, establishment and development of the Eastern European Hasidism in the XVIII century. Moreover, getting the secret influenced the development of all religious thought in the future they had a significant impact on the development of the entire world philosophy and culture.

Key words: mysticism, Judaism, Kabbalah, hasidei Ashkenazi, Luryanskaya Kabbalah, Eastern European Hasidism.

Історичні взаємодії різноманітних культур, які співіснують в тісному взаємозв'язку, відносяться до найважливіших явищ культури, які віками знаходяться в центрі уваги світової спільноти теологів, філософів, істориків, соціологів, політологів, психологів, культурологів. Один з аспектів такого міжкультурного діалогу пов'язаний з виникненням і розвитком в християнському середньовічному світі релігійного руху хасидизму, який завдяки своїй містичній релігійно-філософській концепції залучив у свої ряди безліч послідовників. Він виявився тією основою, на яку у подальшому спирався східноєвропейський хасидизм XVIII–XIX ст. у формуванні релігійно-філософської доктрини, звісно асимільованої згідно з часом та територіальним розташуванням.

У вітчизняній культурології існує небагато праць з проблем історії єврейської культури. Серед значущих можна відзначити праці з історії єврейського народу С.М. Дубнова [1], Д.М. Зецкера [4], Ш.Етінгера [12], дослідження, присвячені основним етапам розвитку хасидської думки та системі трансформації єврейського містицизму (Г. Шолем) [10].

Незважаючи на те, що з деяких проблем історії культури єврейського народу існують дослідження, питанням впливу середньовічного хасидизму на культуру та світосприйняття східноєвропейського єврейства досі не присвячено жодного спеціального дослідження, що зумовлює необхідність нових розробок в цьому напрямі.

Мета та завдання статті – осмислення провідних єврейських містичних культурно-релігійних течій, що передували та явилися підґрунтям хасидизму XVIII–XIX ст.

Основні завдання дослідження: виявити, яким чином певні історико-культурні ситуації вплинули на формування нових релігійних течій в середовищі юдаїзму; визначити характер впливу християнського оточення на виникаючі нові містичні течії юдаїзму; розкрити, як саме єврейські середньовічні містичні течії вплинули на формування східноєвропейського хасидизму XVIII – XIX ст.

У дослідженні використано методологічний апарат культурології, релігієзнавства та суміжних гуманітарних наук, що дало змогу всебічно розглянути містичну культурно-релігійну традицію євреїв періоду середньовіччя.

Середньовіччя явилось тією епохою, за яку набувають розквіту релігійні містичні течії, з'являються вони і у практиці юдаїзму, це можна пояснити намаганням віруючих перенести знання щодо Бога з площини догматики до інтуїтивного сприйняття в отриманні нового досвіду. Загалом Талмуд наголошує на існуванні в Торі чотирьох рівнів сприйняття: пшат (буквальне розуміння тексту), ремез (натяк), друш (алегори-

чне тлумачення) та сод (таємниця, приховане значення). Всі вони об'єднані в єдине ціле за назвою Пардес (з івр. – сад), утвореною за аббревіатурою перших літер усіх рівнів. Отже, четвертий підхід до сприйняття являє собою Кабалу (з івр. קַבָּלָה – віддання), яка виступає в якості теософського вчення з додаванням елементів теургії та містики. За принципами кабалістів, Тора та священні тексти просякнуті описаннями символіки Бога та божественних процесів, таємний зміст яких можна пізнати, лише використовуючи релігійну практику молитви, споглядання та роздумів. Кабала складається з чотирьох основних книг, до яких належать – Сефер ецира, Сефер ха-Багір, Зогар та вчення Арі (з івр. – лев) (Луріанська Кабала) [11].

Кабала згадується в тексті Талмуду як частина, що не увійшла до основного складу Тори, а в подальші часи – в Усному Законі. До Кабали увійшли деякі положення неєврейських мислителів, зокрема ідеї неоплатонізму і гностицизму. Пізніше вони піддалися асимілюванню і були деяким чином перероблені під свою етичну систему мислення. Від неоплатонізму – ідея десяти сфірот, а також символіка світла, від гностицизму – дуалізм в уявленні про Божество, але в деякому м'якому варіанті. Йому супроводить уявлення про зло, яке пов'язане з міфологічними уявами і розвиненою демонологією.

До II–VI ст. відносять написання однієї з стародавніх книг Кабали, яка носить назву "Сефер ецира" (з івр. סֵפֶר הַרִצְיָה – Книга творіння), її авторство скоріше за все належить відомому рабину Аківі. Однак прибічники кабалістики вважають, що написана вона Аврамом – першим з трьох Старозавітних патріархів.

Вже в VI–VIII ст. Кабала піддається удосконаленню, до її складу входять екстатичні гімни, описи янгольської ієрархії, розкривається зв'язок містичного значення чисел і букв. Також додаються роздуми щодо практичних занять у зв'язку з використанням різних очисних обрядів та досягненням екстатичного бачення.

Книгу "Сефер ха-Багір" (з івр. סֵפֶר הַבְּהִיר – Книга яскравого світла) відносять до примірників ранньої кабалістичної літератури, в якій вже присутні притаманні риси кабалістики, символізм та специфічне тлумачення. Книга є зведенням різноманітних мідрашей, агадичних висловів, символічного тлумачення деяких біблійних частин та широко розкривається значення як поняття сфірот, так і усіх Божественних атрибутів [3].

Кабалістичне вчення, що проникло в християнську частину Іспанії, за короткий проміжок часу швидко там розквітло. Одним з його центрів було місто Жерон (1230–1260 рр.). У цей період представники вчення спираються на неоплатонізм і різноманітні філософські течії середніх століть. Тут була створена книга – "Сефер, ха – тмуна" (Книга образу). До 1250–1260 рр. в Іспанії досягає піку розвитку екстатична Кабала, на її формування вплинув як суфізм, так і ісіхазм. В ряду основних принципів даного вчення було вивчення імені Бога, літер та літероз'єднань. Було розроблено особливу молитовну традицію, яка живе і до цього часу.

На формування Кабали, а також юдейської філософської думки, значний вплив зробило вчення Ієхуди бен Шмуеля хе-Хасида (скорочено, Ієхуда Хасид, 1150–1217 рр.), засновника даної релігійної течії.

Хасидеї Ашкеназ (з івр. תַּשְׁבֻּחַ תְּוֹרָה – благочестиві Німеччини) являли собою суспільно-релігійну течію юдаїзму з власним кодексом етичного та містичного світосприйняття.

Основи хасидизму викладені в книгах "Сефер ха-кавод" (Книга слави Господньої), уривків з книги "Сефер-хасидим" (Книги благочестивих), трактаті "Аругат ха-босем" (Грядка пахощів), збірці коментарів до молитов "Содот ха-тфілла" (Тайна молитов), але найважливішою з усіх є книга "Сефер-хасидим"[10].

За уявленнями хасидів, Бог є абсолютно трансцендентністю, яка знаходиться поза межами уяви людини та виходить за межі матеріального світу. Однак існує функціональний контакт між Богом та віруючими, який виражається в дотриманні релігійних обов'язків, що впливають на сутність життя та характеризують дії людини. Творець може виявляти себе своїм творінням лише за здійснення явищ, що є неймовірними (кавод) та через одкровення пророків. Також важливою складовою хасидизму цього періоду є тлумачення різноманітних імен Бога. Щодо молитов, то тут вбачалася початкова цілісність даних текстів, кожне слово, кожна літера самозначущі, тому зміна їх чи скорочення не припустимо.

Розквіт течії припадає на початок XII – середину XIII ст. та співпадає з тяжкими часами єврейських громад Західної Європи, часами хрестових походів.

Хасидеї Ашкеназ виробили зведення етичних правил, відповідно до яких людина повинна концентруватися на перемаганні труднощів, бо вони послані їй Творцем. Також було вироблено новий ідеал для наслідування, особлива форма молитви і норми поведінки – хасидут. Справжньому хасиду властиві такі якості: аскетизм, альтруїзм, спокій. "...Чтобы стать истинным хасидом,..., надо обладать,... тремя качествами: аскетической отрешенностью от мирских дел, совершенной душевной уравновешенностью и альтруизмом, возведенными в принцип и доведенным до крайности..." [5, 43].

Продовжуючи тему розробки Кабали, слід додати, що першим, відомим Кабалістом, був Іцхак Сліпий (1160–1235), який є представником Жеронської школи кабалістики, що написав коментар до "Сефер – ецира", його праці відрізняються езотеричною спрямованістю, несуть споглядальний характер і пронизані неоплатонічними ідеями.

Під час періоду розквіту кабалістики з 1270 по 1320 рр. було написано найвідомішу книгу – Книгу Зогар (з івр. זִוְגָר – сяяння). Зогар є збіркою мідрашей, об'єднаних єдиною тематикою: Шимон бар Іохай мандрує Ерец-Ізраєлем з власним сином Елазаром та групою учнів, на своєму шляху вони чують від один-одного та від перехожих мідраши релігійного характеру, що допомагають проникнути

до суті пізнання божественних таємниць. Містична суть Зоґара співпадає з попередніми книгами кабалістики, автор впевнений, що існує декілька реальностей, що пов'язані між собою, а земна лише одна з них, найголовніша реальність – найвища. Збагнути усі процеси, що відбуваються між ними, може не кожен віруючий, а лише той, хто зможе осягнути потаємних знань містичного. У книзі детально розроблена тема сфiрот – (міддот – якості), що являють містичні атрибути Бога та складають в сумі космічне тіло першолоюдини Адама Кадмона. Також у роботі належне місце відведено нарисам з демонології, сексуальним мотивам гностичної кабалістики та гілгулу (з івр. גִּלְגּוּל – перевтілення) – вчення про переселення душ, але тільки у живих істот. Гілгул стає чи не найголовнішою темою у подальших кабалістичних працях, бо своєю появою він відкрив нову тему роздумів на тему смерті та реінкарнації.

Іспанія залишається осередком кабалістики ще протягом XIV–XV ст., у цей період не було створено значущих робіт, кабалісти працюють, створюючи невеликі за об'ємом праці або коментарі, виключення являє лише книга "Сефер ха-плиа" (Книга здивування), яка відрізняється наявністю антиномій, що вкрай не характерно для юдаїзму [12].

Після вигнання євреїв з Іспанії в 1492 р. Кабала поширюється завдяки переселенцям, що розселяються по різних країнах Азії та Європи. Завдяки таким змінам, кабалістичний рух розділяється на два табори, "класичний", який розвиває вже існуючі теорії і "новий", що зароджується в Цфаті.

Особливого значення для кабалістики набула Цфатська школа, розташована на півночі Палестини в Галілеї, видатними представниками якої були Моше бен Яків Кордоверо (~1522–1570) та Іцхак бен Шломо Лурія (1534–1572).

Моше бен Яків Кордоверо систематизував кабалістичне вчення попередників та намагався надати йому філософського підґрунтя. Найґрунтовніші праці – "Пардес ріммонім" (Гранатовий сад), "Ор якар" (Коштовне світло), а також коментарі до Тори та введення до Кабали.

Однак праці Іцхака Лурії стають найпопулярнішими та відсовують на другий план роботи Яківа Кордоверо, затьмарюючи роботи попередників, а його праці вплинули на різноманітні течії юдаїзму у подальшому. Основа вчення Іцхака Лурії ґрунтується на понятті "цимцум" (стискання або видалення). Вперше це поняття згадується в Талмуді, але Лурія додав йому свій власний сенс, для нього цимцум це віддалення Бога від якоїсь точки. Також теорія про цимцум переноситься і на навколишній світ. Лурія вважав, що в кожній істоті міститься якийсь залишок Божественного прояву, а у зв'язку з цимцумом він отримує і власну реальність, щоб не розчинитися в не-індивідуальному бутті Божественного всюдисущого початку [8]. Лурія розробляє підняту тему гілгулу, додаючи езотерики, але й намагається задати курс для вирішення цього питання, він висуває людину як активного суб'єкта, що впливає на світовий порядок, якому під силу встановити космічну гармонію. Звісно, що такі важливі обов'язки було покладено на юдеїв – обраний народ. Луріанська Кабала нерозривно пов'язана з Торою, і саме дотримання її розпоряджень допомагає як виправити недосконалий світ, так і наблизити настання месіанської епохи. Також вчення доповнюється роздумами про кавану (зосереджений благочестивий роздум) та її вплив на встановлення містичного спілкування з Богом (двейкут).

Підводячи підсумки, слід зазначити, що вплив хасидизму на історію і культуру єврейських громад важко переоцінити: беручи свій початок ще в талмудичні часи, це поняття трансформується, несучи в собі різні смислові конотації. У середні століття євреї Ашкеназ вибирали для себе певні теми осмислення світобудови, хасидизм та містицизм цього періоду являє собою своєрідну систему, що включає як проблеми теософії, так і норми етики. Етичний ідеал німецької хасидизму безпосередньо пов'язаний з міжсоціальними контактами єврейського суспільства, з домінуючим християнським оточенням. Ієхуда Хасид розробив певну систему містичних поглядів, що містять в собі різні аспекти відносин зі світом і сприйняття божества. У новій інтерпретації традиційних цінностей на перший план виходить новий ідеал людини, яка живе за певними правилами – хасидутом. Основні риси справжнього хасида – альтруїзм, аскетизм, відчуження від світу, а також безкорисливість. Зі зміною соціальної обстановки вірування цієї релігійної течія стали не актуальними і відповідно змінилися новими думками та поглядами.

Однак середньовічний хасидизм та містицизм залишили глибокий відбиток на тлі юдаїзму. І хоча східноєвропейський хасидизм трансформується в часі відповідно до Вчителів, основні його риси, що були окреслені ще за часів середньовіччя, можна впевнено відтінити: духовний лідер і засновник східноєвропейського хасидизму Бешт (Ізраель бен Еліезер) відмовляється від зайвої дрібязковості в обрядах, бо вони лише шкодять на шляху до Бога, відкидає систему традиційного розуміння ідеалу юдаїзму, вченого рабина. Вчення тепер слугує лише засобом пізнання Всевишнього, а не способом піднятися над іншими членами громади. Бешт розвиває принцип благочестя, з'являється приклад для наслідування – цадик. Цадик – це та людина, яка втілює в собі всі правила і норми, притаманні хасидизму. Вчення хасидів базується на традиційному законі і Кабалі, Луріанській Кабалі, уся релігійна побудова просякнута містицизмом, хасиди користуються відомою концепцією чуттєвого спілкування з Богом. У подальшому засновник течії ХАБАД, Шнеур Залман (Алтер Ребе), яка є найбільшою серед послідовників хасидизму, повертається до старих середньовічних традицій, переважання раціонального над чуттєвим. В цей період висуваються більш суворі вимоги до громади, ніж в часи Бешта.

Невирішені проблеми у дослідженні хасидизму потребують вжиття заходів для їх розуміння, осмислення і розв'язання в перспективі подальших наукових розробок.

Література

1. Дубнов С.М. Краткая история евреев / С.М. Дубнов. – РнД.: Феникс, 2000. – 572 с.
2. Евреи и еврейство / Ред. Р. Нудельман. – Иерусалим: Гешер Алия, 1991. – 388 с.
3. Еврейская мысль сквозь века. Ч. 3 / Ред. Л. Чернова. – Днепропетровск: Ин-т политики и этнонациональных исследований, 1999. – 203 с.
4. Зецкер Д.М. Еврейский народ / Д.М. Зецкер. – Х.: Тарбут Лаам, 2004. – 295 с.
5. Кац Я. Евреи в средневековой Европе / Я. Кац. – Иерусалим.: Библиотека – Алия, 1994. – 323с.
6. Марковская З. И. Шнеур Залман как создатель этико-философской концепции восточно-европейского хасидизма / З. И. Марковская // Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв / М-во освіти і науки України, Харк. держ. акад. дизайну і мистецтв; гол. ред. В. Я. Даниленко. – Х., 2009. – № 11. – С. 75.
7. Росман М. Главы из истории и культуры евреев Восточной Европы. Ч. 3-4 / М. Росман. – Тель-Авив.: Издательство Открытого университета, 1995. – 330с.
8. Социальная жизнь и социальные ценности еврейского народа / Ред. Г.С. Метро. – Иерусалим.: Алия, 1977. – 516 с.
9. Цывкин В. Иерусалим и евреи в древности и ныне – 3000 лет / В. Цывкин. Иерусалим.: "Содействие паломникам и изобретателям", 2000. – 365 с.
10. Шолем Г. Основные течения в еврейской мистике. Т. 2 / Г. Шолем. – Иерусалим.: Библиотека – Алия, 1989. – 234 с.
11. Электронная еврейская энциклопедия [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.eleven.co.il>.
12. Эттингер Ш. Очерк истории еврейского народа / Ш. Эттингер. – Иерусалим: Библиотека – Алия, 1994. – 859 с.

References

1. Dubnov S.M. Kratkaiia istoriia evreev / S.M. Dubnov. – RnD.: Feniks, 2000. – 572 s.
2. Evrei i evreistvo / Red. R. Nudel'man. – Ierusalim: Gesher Aliia, 1991. – 388 s.
3. Evreiskaia mysl' skvoz' veka. Ch. 3 / Red. L. Chernova. – Dnepropetrovsk: In-t politiki i etnonatsiona-l'nykh issledovani, 1999. – 203 s.
4. Zetsker D.M. Evreiskii narod / D.M. Zetsker. – Kh.: Tarbut Laam, 2004. – 295 s.
5. Kats Ia. Evrei v srednevekovoi Evrope / Ia. Kats. – Ierusalim.: Biblioteka – Aliia, 1994. – 323s.
6. Markovskaia Z. I. Shneur Zalman kak sozdatel' etiko-filosofskoi kontseptsii vostochno-evropeiskogo khasidizma / Z. I. Markovskaia // Visnyk Kharkivskoi derzhavnoi akademii dyzainu i mystetstv / M-vo osvity i nauky Ukrainy, Khark. derzh. akad. dyzainu i mystetstv; hol. red. V. Ya. Danylenko. – Kh., 2009. – № 11. – S. 75.
7. Rosman M. Glavy iz istorii i kul'tury evreev Vostochnoi Evropy. Ch. 3-4 / M. Rosman. – Tel'-Aviv.: Izdatel'stvo Otkrytogo universiteta, 1995. – 330s.
8. Sotsial'naia zhizn' i sotsial'nye tsennosti evreiskogo naroda / Red. G.S. Metro. – Ierusalim.: Aliia, 1977. – 516 s.
9. Tsyvkin V. Ierusalim i evrei v drevnosti i nyne – 3000 let / V. Tsyvkin. Ierusalim.: "Sodeistvie palomnikom i izobretateliam", 2000. – 365 s.
10. Sholem G. Osnovnye techeniia v evreiskoi mistike. T. 2 / G. Sholem. – Ierusalim.: Biblioteka – Aliia, 1989. – 234 s.
11. Elektronnaia evreiskaia entsiklopediia [Elektronnyi resurs]. – Rezhim dostupa: <http://www.eleven.co.il>.
12. Ettinger Sh. Ocherk istorii evreiskogo naroda / Sh. Ettinger. – Ierusalim: Biblioteka – Aliia, 1994. – 859 s.

УДК 141.78:7.038.6

Сухина Ольга Володимирівна

аспірантка кафедри культурології та інноваційних культурно-мистецьких проєктів,
 Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв
 e-mail: olgavsukhyina@gmail.com

ІМПЛОЗІЯ КУЛЬТУРИ У СИМУЛЯТИВНИХ ВИМІРАХ ПОСТМОДЕРНУ

У статті досліджено явище імплзії культури у симулятивних вимірах постмодерну. Воно оприявнює себе за умови загостреного відчуття фіктивності довколишнього знакового простору, який давно втратив зв'язок з реальністю і нині породжує уявлення про тотальну симуляцію, яка стала загальним світовідчуттям сучасної епохи. Доведено, що імплзія є особливим типом світовідчуття, що свідчить про неоміфологізацію світу засобами екранної культури, внаслідок чого відбувається підміна реальності віртуальним симулякром.

Ключові слова: імплзія культури, постмодерн, симулякр, неоміфологізація, екранна культура.

Сухина Ольга Владимировна, аспирантка кафедры культурологии та инновационных культурных проектов, Национальная академия руководящих кадров культуры и искусства

Имплозия культуры в симулятивных измерениях постмодерна

В статье исследовано явление имплзии культуры в симулятивных измерениях постмодерна. Оно проявляет себя в условиях обостренного ощущения фиктивности близлежащего знакового пространства, которое